

OTSUS

19.11.2015 nr 5.1-5/15-042

Koondumisele nr 19/2015 Pharma Group OÜ / osäühing Apteek Aster loa andmine

Koondumine

23.10.2015 esitas Pharma Group OÜ (edaspidi Pharma Group) volitatud esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid Pharma Group ning osäühing Lutsu Turismitalu 20.10.2015 osäühingu osa võõrandamise tingimusliku lepingu (edaspidi Leping). Lepingust tulenevalt omandab Pharma Group 100% osaluse osäühingus Apteek Aster (edaspidi Apteek Aster).

Tehingu tulemusena kuulub Apteek Aster koondumise teate esitanud äriühingu Pharma Group valitseva mõju alla konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 26.10.2015 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes "Ametlikud Teadaanded". Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 kohaselt on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 kohaselt on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleva koondumise osalisteks Pharma Group ja Apteek Aster.

Pharma Group (registrikood 12011919) on Eestis registreeritud äriühing, mille üle omab valitsevat mõju valdusettevõtja Pharma Holding OÜ, mille üle omakorda omab valitsevat mõju KT Holding OÜ. KT Holding OÜ üle omab valitsevat mõju Pharmaswed AB.

Pharma Groupi põhitegevuseks on apteegikaupade jaemüük Eestis. Koondumise teate kohaselt kuulus Pharma Groupile Eestis enne Apteek Asteri omandamist kokku 67 apteeki, mis kõik tegutsevad „Südameapteegi“ kaubamärgi all.

Apteek Aster (registrikood 10136976) on Eestis registreeritud äriühing, mille üle omab koondumise eelselt valitsevat mõju osühing Lutsu Turismitalu. Apteek Asteri põhitegevuseks on apteegikaupade jaemüük. Apteek Aster omab nelja apteeki Põlvamaal, millest kolm asuvad Põlvas ja üks Räpinas.

Õiguslik hinnang

Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste 2014 käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub nimetatud koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Koondumise osalised tegelevad mõlemad apteegiteenuse osutamisega. Ravimiseaduse § 29 lg 1 kohaselt on apteegiteenus ravimite jaemüük või muul viisil väljastamine koos sellega kaasneva nõustamisega ravimite sihipäraseks ja ratsionaalseks kasutamiseks ning kasutaja teavitamisega ravimi õigest ja ohutust kasutamisest ja säilitamisest ning ravimite ekstemporaalne ja seeriaviisiline valmistamine ja jaendamine.

Ravimiseaduse § 30 lg 1 kohaselt jagunevad apteegid üld-, veterinaar- ja haiglaapteekideks. Käesoleva koondumise osalised tegelevad mõlemad üldapteekide poolt apteegiteenuse osutamisega.

Apteegiteenuse osutamise kaubaturg on määratletav läbi tegevusloa omajate. Ravimiseaduse § 29 lg 2 kohaselt on apteegiteenuse osutamine lubatud ainult sellekohase tegevusloaga apteegis ja selle struktuuriüksuses ning arvestades eri liiki apteekidele kehtestatud piiranguid.

Konkurentsiamet on oma varasemates otsustes leidnud, et kuna kõik apteegiteenuse loa omajad omavad seadusest tulenevat kohustust müüa kõiki Eestis registreeritud müügiloaga ravimeid, on lõpptarbija (ostja) seisukohalt ühe apteegi poolt osutatav apteegiteenus (ravimite jaemüügi teenus) täielikult asendatav teise apteegiteenuse tegevusloa omaja poolt osutatava apteegiteenusega¹.

¹ Vt nt 23.11.2005 otsus nr 54-KO, 18.01.2007 otsus nr 3-KO, 26.04.2007 otsus nr 16-KO, 08.05.2008 nr 3.1-8/08-020KO, 19.12.2011 otsus nr 5.1-5/11-031, 02.08.2012 otsus nr 5.1-5/12-024, 16.03.2015 otsus nr 5.1-5/15-007.

Üldapteekide poolt müüdavatest kaupadest moodustasid ravimid vastavalt Ravimiameti ülevaatele 2014. aastal 75%. Lisaks ravimitele müüakse apteekides toidulisandeid ja loodustooteid, konsumeerkaupu (hügieenitarbed, kosmeetikatooted jne) ning esmaabivahendeid. Seega koosneb koondumise osaliste poolt osutatav apteegiteenus peamiselt ravimite jaemüügi teenusest. Käesoleva koondumise puhul käsitletakse apteegiteenusena kõigi apteegis müüdavate kaupade jaemüüki, kuid analüüsitakse konkurentsiolukorda ka kitsamalt piiritletud, st ravimite jaemüügi, kaubaturul.

Geograafiline turg hõlmab ala, kus koondumise osalised on seotud toodete ja teenuste pakkumisega ning kus konkurentsitingimused on piisavalt homogeenised. Geograafilise turu piiritlemisel lähtutakse eeldusest, et ostjal on võimalik mingi ala piires ligilähedaselt samade kulutustega sama toodet või teenust osta, st ka kauba müügikohad võivad olla ostja seisukohalt omavahel asendatavad. Konkurentsiamet on varasemalt kasutanud ravimite jaemüügi kaubaturu geograafilise ulatuse piiritlemisel parameetrina tegevus- või haardepiirkonda, mis hõlmab apteegi ümber oleva territooriumi, millel asuvatel ostjatel on sõiduvahendi abil võimalik jõuda apteeki poole tunniga². Kirjeldatud põhimõtet on koondumise osaliste ning Konkurentsiameti hinnangul asjakohane kasutada geograafilise turu piiritlemiseks ka käesoleva koondumise puhul.

Pharma Group osutab apteegiteenust Tallinnas ja Tallinna lähiümbruses, Raplamaal, Haapsalus, Kuresaares, Paides, Lääne- ja Ida-Virumaal, Tartus, Võrumaal ja Valgamaal. Apteek Asterile kuulub neli apteeki Põlvamaal, millest kolm asuvad Põlvas ja üks Rāpinas. Seega tegutsevad käesoleva koondumise osalised erinevates geograafilistes piirkondades ja arvestades eelpool kirjeldatud geograafilise turu piiritlemise põhimõtet, ka erinevatel geograafilistel turgudel.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006.a määruse nr 69 "Koondumise teate esitamise juhend" § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa.

Kuna koondumise osalised tegelevad mõlemad apteegiteenus osutamisega, siis tekib nende äritegevuste vahel horisontaalne kattuvus. Kuid arvestades asjaolu, et koondumise osalised tegutsevad erinevatel geograafilistel turgudel, ei teki käesoleva koondumise puhul mõjutatud kaubaturge.

Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest.

² Vt eelmine.

Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Käesoleva koondumise osalised osutavad mõlemad apteegiteenust, kuid erinevates geograafilistes piirkondades. Koondumise teate kohaselt oli Ravimiameti andmetel³ Eestis 2015. aasta alguse seisuga 476 üldapteeki, sh 310 põhi- ja 166 haruapteeki. Üldapteekide kogukäive Eestis oli 2014. aastal u 297 miljonit eurot, millest ravimite jaemüük moodustas u 223 miljonit eurot. Koondumise osaliste käive kokku moodustas 2014. aastal u [...] eurot ning nende osakaal apteegiteenuse osutamise valdkonnas Eestis tervikuna oli u [10-20]%.

Põlvamaal tegutses 2015. aasta alguse seisuga 12 apteeki. Ravimiameti andmetele tuginedes oli 2014. aastal Põlvamaa üldapteekide kogukäive u 4,53 miljonit eurot, millest ravimite jaemüük moodustas u 3,63 miljonit eurot. Apteek Asteri turuosa apteegiteenuse osutamisel Põlvamaal oli 2014. aastal u [50-60]%. Samas ei osuta valitsevat mõju omandav ettevõtja Pharma Group koondumise eelselt apteegiteenust (sh ravimite jaemüügi teenust) Põlvamaal ning seega koondumise osaliste ühine turuosa nimetatud piirkonnas koondumisega ei muutu.

Eeltoodut arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise tulemusena ei muutu kaubaturgude struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Samuti ei tekita ega tugevda käesolev koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

Otsustan:

anda luba Pharma Group OÜ ja osaühingu Apteek Aster koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor

³ <http://www.ravimiamet.ee/apteegistatistika>.

Konkurentsiameti 19.11.2015 otsuse nr 5.1-5/15-042 ära kiri on samane originaaliga. Ära kirjast on välja jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.

/Külliki Lugenberg/ 27.11.2015